

قەدەرى عىشق

شيعر

خائە بەکر (بەکر مەھەد ئەمین)

۲۰۰۹

وینەى بەرگ: شېۋەكار/ عومەر رەسوول

ناوى كىتەپ: قەدەرى عىشق

شيعرى: خائە بەکر

ژمارەى سپاردن: (۱۷۰۰) ى سالى ۲۰۰۹ ى وەزارەتى رۇشنىبىرى دراوەتى.

چاپى يەكەم

تىراژ: (۵۰۰) دانە

سالى چاپ: ۲۰۰۹ ز

كوردستان / سولە يمانى

چاپخانهى: چاپەمەنى ئەزەرى

پەرۇش

سەرۋەرم...

ئەو دەمەي يادت..

سەرقاڭى ھۆنىنەۋەي ئەم شىعرەي كردم..

ئەندىشەم،

بوو، بەزەمىنەي...

دوا يارى كردن و سەداي قاقاو تىقەكەت،

تىشىرت و بىجامەيەكى ئەنئەشان و سەر پىشتىنەت..

بىچوكترو كورتىر پۆشيبوو،

موچىركەي ياد كىيىم مەيلى خستە سەر چۆك..

فرمىسك دىسانەۋە،

تارمايى سىماتى بەبىنايى بەخشى..

لەتۈ زياتىر چ نايىنم..!

ئابەلەد..!

سنگ كوتانى قەلەمەكەم..،

بەسەر دىرەكانى بەرمالە سىپىكەدا ئەھىتىم،

ئىدى دەروو ئەكۈي يىنم..،

كۈتايى بەچۆك دادانى مەيل و ئەم شىعرە بەيىنم،

پەرۇش..!

دكتاتورە خۇش زەبىرەكەي سەراپا ھۆشمەندىم..،

زەردىتر..،

وشكىتر..،

بەبارتىر يىت..،

ئەگەلەي دەم خەزان،

ئەو ئىۋانەي ۋەك زاھىدان و سۆفيان..!

زىيارەت و دىدەنى رۈۋمەتەكانت ناكاو ناتدوۋىتى..،

ئىل تر يىت،

كانى و بەرى نىگەي ئەو چاۋانەي،

خۇشەۋىستى ئى ئەتكىت و،

بەسۈزەۋە تىت ئەروانى،

شەرمەزار بى..!

سۈپرە فرمىسكى دوورى..،

نارەۋايى ئەنۋىتەت و،

خوار بىرژانگت ئەروشىتى..،

پەرەي گۈلى دىلە عەترىنەكەت ئەزاكىنى..

دىلى ئەيەت..!

گەرۋە مستى جودايى،

ھىچ شۈبھىكەت بىشىنى..،

كردنەۋەي دەرگاۋ، سەرەتەكەي،

لارىت بى تەي ئەكات و پىا ھەلەزنى،

تسا، ئەو دەمەي..،

ئىۋى من و..،

کریسمس و مەرگی نەورەسەکان

بێ لەرۆشنایی شیعر...
نەمشەو،
نەتە مۆمێ شک نەبەم،
بیکەم، بەهاو دەم و هاو رازی خۆم و پینکە کەم..
سپێدەش،
چەشنی چەندین سپێدە..
دێم کەنگای تێکشکان و بەرەو ژووریوونی هیواو ئومێدە..
نەم نازارەش،
لەوانە ی منائیم ناچیت..
لەگریانە بەکوڵەکانی من و دایکەم جیاواز ترە..
بپرواش ناکەم،
بەناسانی دەست هەنگریت..

زەنگی زوولالەو یاد نەخروشینتی،
نامرۆتەتە..
نامۆیی و، هەراسانی و، بێ نەواپیم پێ نەچێژی،
رۆژ نیە فرمیسکی، دوا ی چل سائیم پێ نەپێژی..
بۆن کرۆوزی ناخ و دەروونی،
فریشتەکانی وێرانە ی دەروونم..

چاوی من و..
ناخی من و..
دیداری من..
دابێرانمان پسا نەکاو..
ناسودەیی و شادبوونەوه نەرخسینتی..
گەرۆوی مێژینی بێ بابەییشت،
هەناسە ی سارد نەیتەزینتی..

پەرۆش : دوا جگەر گۆشەمە.
بەرمانی سپی : مەبەست نەپەرە ی سپی کاغەزە.

دوا لایلایهی به جوشی مهرگه بۆ پۆجم..!

سازانم..!

چونکه قه‌ده‌ر نه‌هه‌نگیک بوو..،

له‌ ووشکایی ئیراده‌یا داد په‌روه‌ر بوو..!

ناشزانم که‌ی..؟

نازاری ئه‌م دا‌برانه‌..،

پووی خوی په‌ش ده‌کات و سه‌ر هه‌ ئده‌گری..!

ناشزانم که‌ی..؟

له‌ جریوه‌و ده‌نوک گرتنی پاسارییه‌کانی به‌یانیان،

له‌ شووشی په‌نجه‌ره ته‌ ئخه‌که‌ی،

ژووره‌ زیندانییه‌که‌م بیزار نابم..!

چیتیش..،

مه‌رگی نه‌وره‌سه‌کانی،

که‌ نه‌...،

ده‌ریای چاوه‌کانی فریشته‌کانم..،

له‌ کفنی ره‌شا نه‌بینم.

فرمیسک و دروود

فری مه‌ده‌..!

شه‌ لائی فرمیسکه‌کانی منه‌، ئه‌و ده‌سته‌سه‌ره‌..،

وه‌ک گوینچه‌ نانی،

یان موفه‌رکی،

یان، ددانی تازه‌ که‌وتووی منائی..

که‌ له‌ به‌ری دیواری، شک نابهی تیا حه‌شارده‌ی..؟

+ لئی که‌رئ..!

پیش وه‌رزی حه‌ج،

ئه‌و ده‌سته‌سه‌ره‌ هه‌وا ئه‌ی مه‌که‌که‌ ده‌که‌م..!

حاجیان،

له‌ جیاتی به‌رده‌ ره‌شه‌که‌..!

دوور له‌ پیروزی حه‌وت شیعه‌که‌..*

بخولینه‌وه‌ به‌ چوار ده‌وری..،

ئه‌و ده‌مه‌ش، که‌ر نێرو می له‌هیج تۆقیوه‌کان ته‌وا‌فی نه‌که‌ن،

چوونه‌ سه‌ر گۆری پینقه‌مه‌ریشیان قبوول ناکه‌م،

هێنده‌ی تر له‌ گوناها لاشانیان لاسه‌نگ ده‌که‌م.

* مه‌به‌ست له‌ موعه‌له‌ قاتی سه‌بعه‌یه

پرسیار..!

(۱)

شهو نيه،

به خه می نوښه سهر نه نښته وه..

به يانیه کیش نه بوو،

خه میکی کون به يانی باشت لی بکات..!

ناشزانیته..

ناخ بؤ کامیان بکه یته وه..!

فرمیسک بؤ کامیان بکه یته به پروبار..؟

بؤ نمه خه می له سهر خو،

یان بؤ به يانیانی،

پرچ شوی چاو به خومار.

(۲)

خوانی هه ناسه بؤ کی رائه خه یته..؟

بؤ، نهو، یان..!

بؤ نهو کورپه ماسیهی که نازانیته،

کهنگی..

دایکی یان باوکی،

دهیکات به کچی قوربان..

نه ی سکا لا ی کی دهکیت..؟

لا ی ژین،

یان لا ی رۆگار،

یان، لا ی غه ریزه نه ممره که ی دایک و باوکت،

که تویان تیا کرد به کچی قوربان.

(۳)

دوندی وهفا..

بؤ کی دهکیت به قه لا ی مەردان..!

بؤ، نهو، یان..

بؤ شه کاوه یی، پهنگی سوورو، سپی و، سهوزی..!

له ناوه ندا خور تیا باران..

نه ی چ، چاوی..

بؤ..؟ نه م پهنگانه دهکیت به سهنگه ر..!

چاوی خوروشیکی کۆلنه دهر،

یان چاوی..

کادرکی به رژه وهند پهروه.

۴- فەرامۇشى.

كارە ساتە..!

ئاسمان ھەور پۇش بېت و بيارىت ،
ئاوازەكەى تەنھا ناخى زەوى بژوین بکات..
رېتم و ئىقاعى دتۆپەكانى،
گەردو تۆزى كەندەلانى ووشكى ،
ھەندى مرقىش فەرامۇش كات.

۵-ئەنئالى وەفا.

هاورى...،
بىرى ئابوورى سياسيت ،
چۆن دلى ھات ؟..
سەرۋەرى...،
ئازارو ئەشكەنچەى منائيمان ئەنئال بکات..
قەئەمەكەت...!
چۆن دلى ھات،
لەخانەى بەسۋى ھەناسەكانما ،
بۆ مەرگ بوونى وەفاو دتسۆزىت،
سەرچۆپى بگرى و سەما بکات.

درکندن

۱- بۆژۆ.

ئېم گەرئ...،
بەس ئاژەن خەمەم كە..
چېت ئېم دەوى لەوہ زیاتر...؟!
كە، نەھىلىت،
پىتلەكانم دەست بکەنە مى يەكتر...

۲- داچلەكىن.

خەئەتتى زىكر،
سەراپا ناخ و ھۇشى داگىر كردبووم...،
داخزانى،
كلۆ سەھۇلى دەم پىكەكەم داچلەكانم.

۳- دەبەنگى.

مەلانىكەتىكم لا بوو...،
پى مىردىكى برىندارىش ،*
بۇ رۆح كىشانم ھاتبوو.

٦- ميوانداری.

تۆزى ئەمەلەش ..
دەم ..!

ميوانى زامەکانم بوو..
بۇ خىرەتەن و پىزىلىنەن..
زامەکانم،
هەزارەها پەرداخە ئازارى ،
ئەبەردەمدا بۆدانان...

٧- ھېمىنى.

شەو،
ئەي ئىلاھى ھېمىنى ..
ئەي،

تەوتەمى دىنيانى ،
خواوۋە نىكىت ..
تەنھا ئەسايەي ،
خامۇشى خامۇشىتا خامۇشم..
تەنھا لەھوشيارىتا بەھۇشم..
شەو ئەي ئىلاھى مەستى،
ئەي رازاۋەتەرن كەژاۋەي سىروشت ،
ئەتپەرىستم بى رىيالى.

* پى مېرد : ئىزرائىل

دېدەنى و ئاكام

(١) دېدەنى

كەھاتمەۋە،

دەروون..،

بوو بەكانىھەكى پوون

بوو، بەسەرچاۋەي نەم بارانى ھەۋرى كانوون
بوو، بەسەرچۆپى كىشى خۆرى دەم كەل و ھىۋې بوون

كە، جىشم ھىشتى..،

بارانى شووبات،

بوو بەئافات..

گەروۋى تەرى تووردايە يىبابان،

مەقسەئەي سازان..،

گەردنى بەرزى گوۋلە توۋبى خۆزگەكانى ھەئېروكان..!

بۇنى بەسۈنمى نۆتەر كىرەۋە..

چىپەي شېرزەي ئاھەكانىشى ئى ھاندەمەۋە،

يەخەم پى بگىر و لەسەرەتاۋە دەس پىكەمەۋە..

زامى گەردن و يادگارى و خۆزگەم سارىژ كەمەۋە..

مال ئاۋايىشم لەكازىتەتا..!

هه ره سی هانی به قه لای مروه ت،

هه ره سی هانی به کانی سۆزو سه ر نگووم بوونی تروسکه و دهره ت،

نیستاش رۆحی بال گرتووی شیرزم..!

میوانی ئاسمانیکی هه رامۆش داده،

تافگهی نه سرینه شیعی هه ورئ نه بی،

هیج ئاسمانی توانای نیه له لانه کایا رامزه نی

(۲) ناکام

نه مۆم له تامی ماجة کانی تۆ نه چی

له خه ندهی مریه کی قه دهر جی هیشوو نه چی

له ته و قه و ده ست له ملان و ته ماسی لیوه کانی من و هاوړیکانم نه چی

له تریقه و گه شکه و سه مای په پووله کانی به یانیانی باخی گشتی نه چی

له گفتوو گۆی چاوه شه رمنه کانی دوو دنداری تازه نه چی

له هیلانه یه کی پر پووش و بیچوی دوور له مه ترسی نه چی

له بۆن و به رامهی

چله ریجاننه غه مگینه کانی

لا نه گریجه و ژیر چه نه ی جارانی دایکم نه چی

تابلو بی هاو تا کان

(۱)

چاوه کانت...

دوو په پوله ی، بی ئوقره ی بزۆن..،

هه موو رۆژی،

به سه ر گوئی شه رمنه وه ده نیشنه وه..

به بی پرس..!

عه تر له کانی عیشتم ده خۆنه وه.

(۲)

ده روونت په نه هه وریکی هاوینه یه

ناخت...

مه نزلگای سرووه فینکاییه،

هه ست و نه ست و تریه ی دیشت..!

ساباتیکی،

پان و به رینی پر خوشه ویستی هه میشه ییه.

(۳)

دلت...

مەملەكەتتە...

خەم تىيادا رەھبەرە...

بى پەرۋايت و،

عیشق تىيادا سەرۋەرە.

(۴)

ھەناسەكەتتە بۇنى ئازادىيان ئى نايەت...

يەكگىر...

شۆرشىك بەرپا بىكەن...

ئەستىرەكان راسپىرن...

بى خويىن رشتن...

چوار پەلى سولتان كۆت كەن و...

ئەدادگای سەربەستىيا سىن و جىمى ئەگەل بىكەن.

(۵)

دەريايىت...

دئىشت قولايى...

بەزنىشت شە پۇل،

سەودا سەرانىش ئەكەنارتا...

وہستاون پۇل، پۇل.

17

(۶)

لېۋەكانت...

دوو جەمسەرى ئىجگار گەرمى بى ھاوتان...

لېۋە ۋەستانم عىشق ھىشتەم كە،

سەما بىردەلەم.

(۷)

مەمكۆلانت...

دوو، دوندى سەختن...

دەستە لەرزۇكەكانم مەگرە...

بەغەمزەى گۆى يەكىكىيان گەنج دەبنەۋە.

(۸)

لەزمانى چاۋەكانت تى ئەگەم...

مائى برۆكانت ئاۋا بى...

جار ناجارى نامەيلىن،

چۆن تەفسىرىيان كەم.

(۹)

ويستەم باسى شەنگە شىعەرىكت بۆ بىكەم...

شەنگىت...

لەباس لای دام و،

شەنگە شىعەرىكى ھەر ۋەكو خۇتياپ پى ۋەسف كردم.

18

فالاش باک

گەلنى گەرما...
رۆحى تەزانبووم،
گەلنى سەرما...
هەناوى گېرى تى بەردابووم،
گەلنى بۆنى خوش..
هەستى تۆرانبووم،
گەلنى گولزار..
شەكەتى فەرامۆش کردبووم،
بەلام ..!
نۆى بوونەودى خەندەى مەيلىت..
رۆح، گەرماى تەزان...
سروەى هەناو گېرى دامرکان،
بۆنى خوش هەستى بزوان،
گولزار بوو بەنزارى عاشقان..
بوو بەکۆلانەکانى گەرەكى شىخان...
شىخانى پېر هەزارەها خەون و يادگارى و تى پامان**.

شىخان: گەرەكىكە دەكەوتتە سەنتەرى سىيمانى.

رەها

نەياد ناچن..
نەو دەمانەى شەو سروەى هەناسەكەت..
سەمايان بەپەرەى گولنى لىوەكانم نەکرد..
بەجەژمەتەوہ..
كړنووشم بۆ نەنجەو لارى يەك بەيەكى رازەكانت نەبرد..
+ پيىت نەووتم..
هيندەى شاعىرىك خوشم نەوئيىت..
نەئىستەوہ..
دنىم قەلەمتە..
فرمىسكى شادى و زەيونىم مەرەكەبتە..
موژەى پرژانگەكانم حەرقتە..
زەنگولانى ئارەقەو خوانى مەمكۆلانم،
پەرەى سېى پارزو نيازتە..
قژى پەخشم..
هەوارى..
پايىزى قەسىدەتە..
واش دەرنەچوو..
فەرامۆش داد بوويت..
نانت بەنانهوا فروشت..
گۆشتيش بەقەساب..!

غەزەل

ئىۋەكانتەم ئى مەكرۇزە...
 فەرمايشتەكەى سوقرات بەھەند مەگرە...*
 دۇنياو ئاسودە بە،
 ھەر تۆيت...
 بۇ داھاتووم پىرۇزە...!

 خەندەشت مەشارەوہ...!
 خۇشت، مەدەرە دەست پىكەنىيىكى بى حەوانەوہ...
 مەنگىش مەبە...!
 نەبـا...!
 شە پۆل و، ھاژەو، خوورەى، بى دەنگىم ئە پەل و پۆت خەن...
 چاوەكانتەم بۇ داگىرسىنە،
 تا، پۆشتەر سىماو پوخسارت بىيىنم...!
 داشيان مەخە،
 نەبـا...!
 ئىكدانى پىلۋەكانتە ھەورە تىرسكە درووست بىكەن...
 وەك خۆرىكى،
 پاش بارانى پۆژىكى بەھار ھەلى،
 تا، بەكامى دى...
 بىروانىنە پىرچەكانى ئايشى و فاتمى،

گەنمىش بە جوتىار...!
 ئاردىش بە ئاشەوان...!
 مەيىش بە مەى گىر...!
 ئە بەردەم (ئىرۇدیت) ـا بە ھای خۇت و عىشقت بە پەنگ کرد...
 پەشىمانىش يەكانگىرتەو ئارەزووتە...!
 ھەموو شەوئ...!
 ئەگەل بوونت بە مانگە شەوئ ژوورەكەت...
 چاوەكانتە ئەفەزای ئەندىشە تا...
 زەنگى ئاوا نەبوون دەستەمۇكا...!
 تەلارى سىستەمەكەت...
 بىيىتە باخچەيەك و توش گۆلىكى تيا راکشاو،
 ئىۋەكانىشم ئەستىرە پە پۆلەو...
 بە شەرەوہ...
 بىنىشەوہ،
 بەرووتەوہ...
 بى (وہردىيان)...
 تىشكى مانگ و تىشكى پۇحت بىرژىنىتە ئاو پۇجەوہ.

ئىرۇدیت: خواوەندى خۇشەوېستى.
 وەردىيان: رەقىب، چاودىر، دەرگاوانى زىندان.

فەرمايشته كهى سوقرات به هه‌ند مه‌گره..!

ليوه‌كانم مه‌ره‌خه‌س كه..!

جوړنه‌تيان وه‌به‌ر نئ..!

تا، جوړنه‌ت كه‌ن،

به‌ليوه‌كانت بلين..

بـــــا، ليوه‌كانم بینه زاوا..!!

* له‌سوقراتيان پرسى ژن بهينم يان نه‌يهينم، سوقراتيش ووتى بيهينيت په‌شيمان
ده‌بيته‌وه، نه‌شى هينيت هه‌ر په‌شيمان ده‌بيته‌وه.

سه‌رگه‌ردان

بو مه‌رگى كاكي گه‌وره‌م عوسمان

كه‌س نه‌بوو..،

له‌من زياتر سه‌رگه‌ردان،

به‌سه‌رگه‌ردانيش،

سه‌رم نايه‌وه له‌خه‌ټوه‌تگاي گه‌نجان..!

له‌سه‌رگه‌ردانيما..!

بئ سه‌رنج بوون..،

بئ، نه‌غمه‌ بوون..،

نه‌غمه‌ وه‌ريوه‌كاني،

سه‌ر له‌پى ده‌ستى، زه‌رده‌وه، ږه‌نگ و بوئ به‌ره‌به‌ياني نيسان..!

مخاين.. ټيان.. مخاين..!

د ره‌خته‌كانيشته، له‌ناستما،

بوون به‌زه‌وت كه‌رى سيبه‌رى پاساريگان..!

دښوڼه ودرېوه کاني فرميسک و باران

(۱)

باران..

بۇ به شين كړدنې زه ماوه ندى په پوله كان..!

كه مهر به ندى (با)ى له قهه ئالان..،

فرميسكيش،

به بې په روا،

بوو به لاگيرهو پيله..،

بۇ هه نيهو گهر دنى تازه گوته سهر و عوزر شور كان..!

(۲)

لهم ودرزه دا..،

له خه ټوه تگای لهم حوزنه دا،

باده بارينيكى به تاو..!

له ناخى هه وړيكى مودمينى دهر وون كهيله وه هه ټقولاو..،

رهگى موحيبه تى مه ست كرده وه،

مه يلى ميژينه وه لهم دمه دى..!

به ره و ريشه دى..،

دښخوازه به دبه خته كه كيش كرده وه..!

(۳)

باران..!

كوانوى ناخى داپيره كاني نه نضالى دانه مركانه وه..!

دهسته و نه زهر، هه مديسان، چاوه كاني پاسپارده وه..!

(۴)

باران..،

بۇ نه وهى، يگات به ناكام..!

دهسته سره كه دى، خوى بۇ هه وادام..!

تا، چاوه كانم ژير بينه وه نه گهن به مه رام..،

(۵)

باران، هينده له خويايى بوو..!

نه رجسيانه،

به له نجه ولاړ،

هاته خوار..

بې ډاويژكار..!

كه وانه هه وړى چاوه كاني كړد گرفتار..!

سهر له نوى،

سهر اپا خوزگه كاني، كرده وه به ماسيه كى بچكولانه و،

دايه وه ده ست قه دهر و دريايه كى بې كه نار..!

(۶)

جاران، باران..،

تەنھا چوار وەرز،

دۆپەكەي، ئە ئاست دۆپەي چاوەكانما، چاوی ئەوی بوو..!

ئەمیتساکە،

بى ئاگايە..!

ئىرەكانە،

وەرزى غوربەت..،

وەرزى پىنجەم..،

بۆ چاوەكانم ھاتونە بەرھەم..،

(۷)

باران، بەنيازە گلنەي چاوم ھەكۆلى..!

رەشپنەكەي كۆن، كۆن، بكاو ،

بە شمشالتيكى بچوینى..،

(دە) دانە ھەورى بارىكەئەو رەفەئەش، بكا بە قامك..!

بەبى خواستی نىگاكانم ،

ھەموو باران برانى..!

ئىقاع و ناوازی فرمىسكەكانم بشوینى...،

(۸)

باران،

بەئۆفيانوسى نەمەدا..،

نامەيەكى ناردە جزوور چاوەكانم..!

چاوەكانم..!

پیش کردنەوى، چاوی پىشخەرى نوان و پىي راگەيانن..!

ياسای سروشت پى نادات..!

زستان..،

ھەموو، زستانتيك ،

سەفەر بکات و پشت بېسەتیت بە چاوەكانم..!

(۹)

باران،

گەزنگى خۆرو..،

كەزىيەي ھەئەبجەي تەر کرد..!

ھەتاویش..!

برژانگەكانمى،

کرد بە تەناف و ئە چاوەكانما ھەلى خست..!

(۱۰)

ئىرەيى بارانتيكى موعەممەم، بەلێزمەو شەستەي چاوەكانم..،

دۆپەيەكى تىرۆريزى بۆ دابەزانم..!

تاوەكو چىدى نەتوانم،

غەزەب و ھەژانم..!

بن سبهری په لای ناگریک

له وئ...
ته نها،
نیگا کانه...!
نه بوون په کوی زووخا...!
بن سبهری په لای ناگریک چاوه نه کرد...
له سایه یدا...
رؤحی زوخانی تیا خه فته ترکهم...!
له وئ...
قه دهر...
مومه کانی نه کوژا نه وه...!
هه نگاوه کانی شم،
دهست له سهر رۆح چراکانی دانه گیرسان،
هه موو رۆژیکش...
به بنی قه لاه و پارچه په ریه کی پیستم...
سرووشی قه سیده یه ک، یه خه و به رۆکی پین نه گرتم...!
به مزگه وت، بوونی باخچه کان هه وینه کهی بوو،
به عه مامه کردنی، دره خته کان و...
به مچه جه به کردنی، گول و په پوله کانی ش قفله کهی بوو،
له قیستی شانی خویندنه وهی شیریشا...
به ده ستووری ناخونده کان...!

به سهر ته لاری،
مه لایکه ته کانی په حمانا بیارتیم...!
دهفته ری نه عمالی، ئینکیرو منکیریش...!
له خه زنه نهینه کانی بیدا یدا دهر بهینم و وهی خوینتم...!!!

(۱۱)
نه و دهمه ی فرمی سک دادوهری ناسمان بو...
به نه ستیره یه کی نه ووت مه جریونه...!
به مانگی نه وت،
به روناکی به ره به یان پین مه که نه...!
به دهریای نه ووت،
شه پوله کان له باوه شتا رامه ژینه...!
به تفه نگیشی نه ووت،
به بنی دهنگی دهنگت به مرو قایه تی بناسینه...!

※

نایاری ۲۰۰۶

سووتانى ھەنگم...

پى ۋەسف نەكرا..!

لەبەر ھىندى شىعرەكەم رەفزكرا..!

ئىستاش..!

ويىلم، ۋەدوۋى دۈزەخىكى قىنك ترا..!

زەمەن تىايدا بى رەحمانە نەمسوتىتت..

ئازادى تىاما بىنوئىت،

بەلىۋانى شەۋى سىروەى ھەقىقەت خۇم داپۆشم..!

نەبا كىلپەيەك رەقەم كاتەۋە..!

ويىلم،

دوۋى دۈزەخى قىنكتر كەۋم...

پىلاۋەكانى دەستەم فرى دەم..!

چارەنوۋس پى كەۋش بىكەم..!

ويىلى سىرەۋىتىم...

دەريا لەبەر پىما جۆگەلە بى،

چىيا، لەھەنەى ھەنگاۋەكانما پىندەشت بى،

ھەل نوتان ۋەكەۋتن ۋەپاۋىتل...

خۆلە پەتائىكەى، بەردەرگاۋ دەم كۆلانى مەئالىم بى..!

پاداشتەكەى...

بەلەزەترىن،

نوقرىچ ۋەللى دەستە كۆلەۋزەكانى دايكەم بى..!

ويىلى دۈزەخىكى قىنكترم،

سەگ ۋەر تىايدا خۇشتىرەن سەمفۆنىۋا ئۆركسترا بى..!

مەرگ، تىايدا،

نوقلىكى ترش ۋە شىرىن ۋە ماجومىيەكى نىۋو مستى مەئالىم بى..،

ويىلم..

ۋەدوۋى دۈزەخىكى قىنكترا..،

رۆخى زوخالىمى تىا خەفەتر كەم..،

پاش سىپىدان،

پى بى،

لە، پەلە، سىبەرى خۆر،

پاش مەغرىبان،

پى بى،

لە پەلە، تىرىقەى مانگە شەۋ،

پى بى ..!

لەنەنۋاح شەراب ۋە، پەرداخى، ھىندەى بالەى ئاسمان بىندىتر..!

پى بى،

لەتىرىقەۋ قاقاى مردۆكان..

پى بى..!

لەشىن ۋە شەپۆرى بەھەشتىكان..

پى بى..!

لەسەرماۋ سۆلەۋ بەستەلەك ۋە رەق بونەۋەى دۈزەخىكان..!

پى بى..!

لەپەرەى رەش ۋە قەلەمى سىپى جوان..!

عەترت بۆنگروزى مەنە

لانەم ئاگرە،
پىخەف ژىلەمۆ،
خۆراک سووتانە...
بى ئان و سات، بۆ پۆم، پاراۋەتەرىن خوانە،
جاران...!
بۆنگروزمان...!
عەترى يەكتىرى بوو،
ئەمىستاكە عەترو جاھت، زارەترەكى كردووم،
ئەجەبەتە...
شەۋانە، دامدەچلەكتى...!
ساتۇكە خەۋىكى ئاگرىنم پى رەۋا نايىنى...!
ئەجەبەتە...
ھەر ئاگرە ئاگر ئەگرى...!
ھاسەرەكەشم بۆژۇ كردوۋەو ناھەقم ئاگرى...،
ھەمۇو بەيانيەك قەۋانە سۈۋەكەي بەگۈندا ئەدەم...،
+بەبۇورە...،
بى ئەم بەيانيە، دوى بەيانيش،
درەنگ وەخت، بەياني باشم ئى كردىت،
+بەبۇورە...!
پۆشاكىم پۈۋشە...!

پى بى،
ئەدەنگى بلورىنى نوسەران...،
دوور، دوور،
گەلى، دووۋوور،
ئەنۈزەو مەدح و سەنای دەسەلات و ئىلاھەكان...
پى بى...!
ئەسىجىرى گەروۋى بانئەكان،
ئەو بانئەكانەي،
پاش مرددن و تىرۋورىان...
خۇشيان نازانن...
بەھەشتە يان دۈزەخە نزرگەيان...

بەيى دەنگى ھەناسە ئەدەم..!
 چىركە، بەچىركە..
 بەدەم سەمفونىيە كلىپەۋە سەما ئەكەم..
 ناھەقىم مەگرە..
 سەۋدائە زۇخرى بىم..
 ۋادەى نىيە ئەۋە زىياتىر گىر بىگىم..

 جەيىقى،
 چاك و چۇنى ھاۋرىكەم..
 بەزىمانى چاۋ نەبۇو..
 جەيىقى..
 تەنھا دىۋى دەرەۋە بۇو..
 زەيىف، زۇر، زۇر، جۈۋىتتىر بۇو..
 ئەشپىزىنى مەۋقۇم، مەۋقۇم،
 بەرگەى مەشھەدىكى تىراشلىدى درامايەك ناگىم..
 ھەر ۋەك جاران..
 بۇ كارى كىلدەش ھەتتە بەرەم..
 جەيىقى،
 ۋەك جاران
 ئوۋتقى نەۋان،
 نەيۋوت..
 بۆلگۈزى تۆ نەۋايە،
 يەخەم، ئەم غەترەى ئىستاي چۆن بىدەيە..
 ۋاي ئەزانى..

كۈچەۋ شەقام و شۆستە پىم نامۇن..
 نەى ئەزانى تاكو ئىستاش..
 ئەسەر ھەنگاۋە شەكەت و، پىلاۋە پىنەكراۋەكانىم تاپۇن..
 جەيىقى..
 ھاۋرىكەم و ھاۋرىكەشى..
 پىيان ۋابۇو..
 بارى شانىانم قورس كىرەبۇو..
 ۋەلى بەدەس خۇم نەبۇو..
 قانۇنى پىياسەم نەئەزانى..
 ھەردەم بەدۇو پىانى جەھەتتەما رەت دەبۇو..
 جارجارەش..
 بەتەلى چاۋ لەجەنەتەش نەۋانى..
 دەقەرەى بۇو پىر لەناقات..
 چۆل و ھۆل..
 مەزىيەكى ئەفەيۋ بۇو، ۋوشك، ۋوشك..
 ئەمىرەكان تىيادا بىۋون بەدەھۆل..
 مۇجەھىدەكانىش تەيىرىكى گۈۋولى بى دەۋا..
 ئەۋەزى ئەمىرەكان تۇقىيۋون..

 چى بىكەم..
 قانۇنى پىياسەم نەئەزانى..
 زىستانان چ بەرىك ھەتاۋ بۋايە، خۇم بۇ بەرى نىسىرم ئەكۈتى..
 زەمەرىرەكۈى بۋايە ئەۋى بۇوم..
 ھاۋىنان چ بەرىك سىبەر بۋايە، خۇم بۇ بەرى ھەتاۋ ئەكۈتى..

پايزان، خۆم بۆ بەرى رەشەبا ئەكوتى..
 بەھاران، چ بەرىك ووشك و برىنگ بوايه سىنگى ھەورم بۆ ئەكوتى..
 ئاسودەيى، بى ماناتىن مانابوو..
 رەوشت و شكۆمەندى سەرتۆپى بەھاكان بوو..
 ھەر لەبەر ئەوئەش بوو..
 بەردەركى سەراو كانىسكان و گەرەكى شىخان لىم بىزار بوون..
 چونكە پىياسەم نەئەزانى..
 كورپىنى و چاوپرەكى و خەندەى چلېس لە قاموسى گەنجىتىما مەحف بوون..
 عىشقىكى ئەزەلى ئەھەناوما پەرەو بلىسەى سەندبوو..
 تا، ئىستاو بەيانى و دوو بەيانى و سى بەيانى و چواربەيانىش..
 ھەر وەك جارار..
 بۆنكەروزم عەترمە
 ئەمەك و وەفا لانكەمە
 ئالەى دىلم خامۇشتىن ھەناسەمە
 * * *

نۆفەمبەرى ۲۰۰۶

ئەنفال

گەر باران، سەماى يىرچىتەو..
 بەفرىش گۆرانى يىرچىتەو
 (باش مۇسقىاى يىرچىتەو
 (سروشت) ىش ئەمەك و، وەفاى ئىنسانى يىرچىتەو
 مەھالە من، ئەنفال، يىرچىتەو...!

بۆيە لەتەمەنى كچەكەمەو،
 كزۆلەتر لەدوا ساتەكانى ھەتاوى پايز..
 كزۆلەتر، لەچاك و خوشى، ئىوانى دوو ئازىز
 كزۆلەتر، لەدوا ساتەكانى مال ئاوايى بەفرى زستان..
 كزۆلەتر، لەنەشەو لەنچەولارو، عىشەو نازى، كەوى كوستان..
 كزۆلەتر، لەلىدانى دىلم..
 دەرۋانمە، رەنگ و رووى سروشت و دوا ساتەكانى ژيان...!

كزۆلە تىرىش،
 چاۋەكانم بىزەيان دى،
 بۆ كەروىشكەى گۆلەگەنم و سەوزەگىيە دەم سىمقۇنباى سروەى بەيان..
 كزۆلە تىرىش، كچەكەم بە پەنچەى شاپەتمانى....!
 كەزىيەى خاۋى دەنپتە پىشت گۆيكانى..

لام يەقىن بوو،

دەمزانى....!

ئايەتلىك ھەيە، كوردوستان دەكات، بەئەنئالستان

لام يەقىن بوو،

دەمزانى..!

ھەرقەكانى ئايەتەكانى ئەنئال دەبنە مەنجه نيق و ېم و شمشير...!

بيابانەكانى(عەرعر)يش دەبیتە مەنزلگای گوندە خەوا ئۆكەم...!

قورگى پىقەمەرىش،

دەبیتە گۆرى بەكۆمەلى، تریپەى دى و پارو نیازو خواسەكەم...!

لەبەر ھىندى ھەناسەكەم

كۆلەتر، بەدىار، دوا تیشكى چراكانى ئەو شەووە..!

دەروونى كىردبوو بەمەئۆتكەو، ناخیش، توانای ئەبوو باوەشى بۆ بگىرتەو

سەبای سالخان..

ئاسمان..،

لەجىياتى خۆر، دەست و پەنجەى پىقەمەر و پەرەمچەكەى نیشان داین..!

سەر لەئوئ ئايەتى ئەنئالى وەياد ھىناين...!

بۆيە لەتەمەنى كچەكەمەو...،

بائندەكان كۆلەتر،

لەژىر ساباتى درەختەكانا ھەئدەكورمىن...!

مىرۆكانىش بى بىست و، كۆلەتر، بەقەدى درەختەكانا گەئدەگەرىن..!

قەدى درەختىش،

كۆلەتر، بەيائى باش ئەخاك دەكا..!

چەمىش،

كۆلەتر، دەست بەسەر سەرى جۆگەئەدا دەھىنى...!

پووبارىش،

كۆلەتر، دەست بەسەر سەرى چەما دەھىنى...!

دەرياچەش،

كۆلەتر، دەست بەسەر سەرى پووبارا دەھىنى...!

(كانى)يش كۆرپەيەكى ژىر كلاشى دۆمى و ېئ نیشانەرى پۆستال بوو،

ھەر ئەویدا،

پىش ھەمويان ئەنئال كرا..!

سەدو ھەشتا و دوو ھەزار شكۆفەشم بەبەردەمى زېھنى پىقەمەرا پاپىچىكرا..!

گۆلە بەيپونەكانى ھەئەبجەشم لەباخى خۇيا ھەئپروكا...!!

ناكاوه شيعر

بۆ مەرگى عوسمان شەيدا

شەيدا...

تكا، كارى خواۋەندى بوم

دواى دوا ھەناسەى

ھىمەن و ھەمە ھىمەن و شىخ بەختيارو سورگىو*

جارىكى تر

دەست ۋەرنەدا

لەھەورستانى چاۋەكانم

كەى شىت گىر بوون، شىت گىر ئەبن

تكا، كار بوم

دەست ۋەرنەدا

لەخاموشى ھەورستانى چاۋەكانم

كەى دابارين، دانەبارين

شەيدا...

ئىستا...

چ، ھەناسەيەك بگەم، بەھاوسىي دوا ھەناسەت

دەمەو ەسران

بەپەنجەى چوون كۆلەۋژى پىرى موغان

لەدەرگى كىلى يەكتەر بىدەن

پىش مەى ئۆشنىش

بەدەستى پىكى مەيا

سكالا غەدرىك بۆ خواۋەند بىيرىن

شەيدا

ۋادەى سرەوتتت زوو بوو

لەسەرنانى تاجى ژيانىش بەدەست خوت نەبوو

لاشعوريش...

تاجى چركە ساتەكانى شعورت نەبوون

شەيدا..

بىرەۋە،

فېرمان كەۋە

ھەر بنى پىكەكە لەمەى كەين

بەيەك جورەى نەبادى خەيال ئۆشى كەين

بىنەۋ بەرەى فېردەۋس و دۆزەخى، دەرۋمانى پى ھىۋر كەين

شەيدا

فېرمان كەۋە

بەدىار خويندەۋەى شىعەرەۋە

لەبەر دەم ئاۋىتەى شىعرا، پرچى ھەرف بەۋىنەۋە

شەيدا

عاشقەكان كۆكەۋە

ھەرفە ۋەرىۋەكانى چاپخانەكەى حاجى توفىق كۆكەنەۋە*

لەسەر يەكەمىن لاپەرەى جەوشەكەت

ناكاوھە مانشتىكى پى بھۆننەوھ

+ ئىتر عوسمان ئەم دەركايە ناترازىتى و نايكاتەوھ

بەلام بەھاران

لەبن ساباى درەختىكى نەرخەوانا

سەر لەنۆى قىرمان دەكاتەوھ

تەرزە شىعەرى

سەلىكى پىيازو تاقە تەماتەيەكى ناو گىرفانى بەدلەى شىنى...

ئايشىيى كرىكارمان بىرخاتەوھ.

* مال ئاوايى ئەو نازىزانەم زىاتەر غەرىبىيان كىردم.

* ئەو خانەۋى كە عوسمان شەيدا دوا تەمەنى تىبا بەسەر برد لەگەرەكى سابونكەران

چاپخانەكەى پىرەمىردى رەوان شاد بوو.

* شىعەرىكى عوسمان شەيداي جوانەمەرگە لەكۆتايى جەفتاكانا بۇ خاتوو ئايشىيى

ھاوسەرى ھۆنىۋەتەوھ.

ھەناسە لەدۆزەخىكى فېنكا

ھەناسەيەكى (ھەباس) سى ھاۋرىم...

لانەى قورگى جى ھىشت و،

لەئىچەدا...

بەگەردنى شە پۆلىكەوھ بوو بەخەزىم...

نەۋرەسەكانىش...

بەشاپەرى بائەكانىيان...

ئاۋاز بۇ فرمىسكەكانى دائەئىن...

(ھەباس) سىش،

بەچرىكەى فرمىسك...

عەرشى ئەرستۆو، ئىفلاتون، ئەلەرزىنى...

بەشمشائىكى تەرەوھ...

بەرەو روۋيان ھەنگاۋ دەنى...

بەگەرۋىيەكى شىپرەوھ...

ھانىيان بۇ دەبات...

پىنيان دەئىت...

(ھىمىن) * مندا ئە...!!!

بى بەشى مەكەن لەنوقل و ئەبات.

ھىمىن : جگەر گۆشەى شاعىرى ھاۋرىم كاك عەباس صالح عەبدوللايە، قەدەر لىي
دوورخستەوھ.

وېلم مەكە..!

چاۋەكانت شىتېتىيان ئى ئەبارى...

وېلم مەكە، زوۋە جارى..!

كۆرپەم، دەستەمۇم كە، ۋەلام مەننى، بىن بېرىرى..

* * *

وېلم مەكە..!

كەژاۋەكەم ھە ئىدەرەۋە..!

باقومى ئاسودەيى، ئەناۋ رەزى عىشقى تەرتا بىخۆمەۋە..

تا، بەتاوتر، بەدەم سېۋىكى، ئىلاھىي، سەر سىنگەتەۋە،

گروگال كەم و، بىرىقىمەۋە..!

* * *

وېلم مەكە..!

بادوور يان نىزىك، ئەكەۋىنە سەر ھىچ زارى..

بىلەن عاشق و مەعشوق، چ نادورنەۋە، جگە ئەخارى..

* * *

وېلم مەكە..!

پىكى ئەعەشقى كۆرپەيىم بىخۆرەۋە..!

تا، ئەگەل مەست بۈۋى ئاھەكانتا...

بەجەسرەتەۋە..

گەردىلە بەجىماۋەكانى سەر ئىۋت، بەلىۋەكانىم بىسپەۋە..!

* * *

وېلم مەكە..!

خۆ، ئەبەر پەنجەرەى كراۋەتا تاقەكەس بۈۋم...

شەۋىش نەبۈۋ، ئەگەل خورپەى بى دەنگىتا،

بەبى دەنگى،

شىتېت ئەنېمە بىن سەرم..

* * *

وېلم مەكە..!

خۆ، دۈۋىنى گەرمتەر ئەئىستا سلاۋت ئى كردم...

نەشەى شىتېت ئەدەرۈنما مەرەۋىنە..!

دل بەبەرپۈۋە ئەما...

گرفتارم..

بۆگۈزەرانى شىتېتىم، خوناۋى ۋوشك ئەرپىزم،

* * *

وېلم مەكە..!

سەۋداسەرم،

بۆ خەمەكانت رەنجەدەرم..!

بۆ رۇخسارت، كانىنىكى دەريەدەرم..

ئەى چەمەنى دۋا ساتەكانى پەنھانى عومرم..!

* * *

وېلم مەكە..!

ئەى، دۋا ۋوشە پەمەنىكانى دۋا قەسىدەم،

ئەى نەعرەتە بى ئان و ساتەكەى، گرەمە گرمى چاۋەكەم،

ئەى مەزرا، سەۋزە جوانە بى ھاۋتاكەى ئەندىشەم..!

* *

قهدهری عیشق

تاوه بزیه کیت،
بهدهم خه ندهی به هاره وه...
نه سیمیکی شیتیت،
بهدهم شه پۆلیکی، سه رشیتی ده ریا وه...!
ئاوازیکی جه زینیت،
بهدهم سۆزی نایه که وه...
چریکه ی ژیکانی، تاری دلمیت...!
به شیوه ن و ناخ کوتانی په نجه کانم،
مه قامیکی پایزانه ی گه روو نه دیوو نه ئینته وه...

که ره مکه، ئیوه کانت مه ره خهس که...!
هوزاری دیلی نیو دلت،
له نیو، که رویشکه ی، گوئه گه نمی، وهرزی جه زه کانما به ره لاکه...!
خه رمانی، بن جووتیاری نه م ته مه نه م شه ن و که وکه...!
گفتی چاوم به گفتی چاوت ناشناکه...
هه ناسه کانم، ئاویتیه ی هه ناسه ت که...!
گه ردوتۆزی که ئه که بووی نیو ناخی تو ی تویم به باکه...!
که ره مکه...!

ونلم مه که...!
میژوو دووباره نه بیتته وه،
ئی ژیان...!!
نه به د، نه به د، ئاژیتته وه...!
سا، که ژاوه که م هه ئده ره وه...
تابه تاوتر، بهدهم سیویکی، ئیلاهی، سه ر سینگته وه،
گروگال که م و، بترقیقه وه...!

* * *

پېرۇزىت بېۋەنەۋە، لەبەر دەروازەى بەرانەتا، بەگەردنى بەرانەتما

هە ئىواسە ..،

كەرەمكە ..!

زىوانەكەت راسپېرە، قاپى مەرقەى پېرۇزىت بۆ والاكا ..!

كەرەمكە ..!

قەدەرى عىشقە، تروسكايى مەرحەمەتى بۆ والاكە،

كەرەمكە،

خۆ من بى تۆ ..،

هەۋرىكى، ۋوشك، ۋوشك، بەژن و بالاي زەۋت كىرەۋوم ..!

زەمەرىرىك رەق و كەسىرەى كىرەۋوم ..!

كەرەمكە ..!

زىوانەكەت راسپېرە، دەرگاي عىبادەتم بۆ والاكا،

لەژىر سېبەرى، دەرەختى مەرقەدەكەتا، ھەناسەكانم تاۋوتۇى كە ..،

رەق بوۋنەۋەۋە كەسىرەىم،

ھەۋالەى، گزنگى خۆرەتاۋى كە ..،

عېشقىكى مەخمەلىم ۋەبەراكە ..،

كەرەمكە ..!

زىوانەكەت راسپېرە ...؟

قاپى مەرقەدەكەتم بۆ والاكا ..!

مشتى بەردۆكەى، سېپكەلەۋ گەنم رەنگ و ئەسمەرو شىن باۋوم پىنە،

ھاتووم، مۇرىدانە،

بەكاۋەخۆ، بىيانوسىتم، بە، بەژنى كىلىكتا،

تا، تروسكەى مەرحەمەتت نىازومورادىم حاصل كا،

ھاتووم ..!

خونچە ۋوشك ھەلاتۆكانى سەر لىۋانم، ئاۋنگى بەرەبەيانى لىۋەكانت

پاراۋيان كا ..!

زاھىدىم ..،

رېبازى تەرىقەتەكەتم پى ئاشنا كە ..،

كەرەمكە ..!

با ئىلاە،

لاى ئىلاھى عىشق شفاعەتتىك بەگەردنى ئاھىكماكا ..!

با ئىلاە،

بەرەۋرۋى ھەۋرىكى تەرۋپاراۋتم كا ..!

با ئىلاە،

مانگم ئەكەزىبەى چوون شەۋتا پى رەۋاكا ..!

با ئىلاە،

رۋوخسارم، لەرۋونى كانىيەكتا، بەشەفەقى رۋوخسارت ئاۋىزان كا ..،

با ئىلاە،

لەبەندەرى چاۋەكانتا، سەرەۋۋى دىكتاتورەكانى عىشقم بۆ ۋەسف كا ..،

با ئىلاە،

لەبەندەرى قوبەى سىنگتا بارگەۋىنەم پى بەتال كا،

كەرەمكە ..،

قەدەرى عىشقە ..،

شەنى، تىكچېرژانى ئولفەت و، نەرمە شەپكەى، بۆن و بەرامەى مىسك و

عەنبەرو عەقىقە ..،

كەرەمكە ..!

بەلقىس

بەلبونى بووى، تا، بەربەيان..!

ئەگەل ۋەنەوزو، بەرەو كز بوونى چاۋى ئەستىران..

ئەلام دەبوۋى بەمىوان و، يەكمان ئەدوان!

ۋشەكانمان..

ۋەك دوو پەپولەى ھەسرەت كىش، لىۋيان گىر دەكرد ئەلىۋان..!

بەلقىس...

گۆرپنەۋەى پارۋىياز،

بۆ چىكرەنى لائەۋ، ھەرشى جى ژوان..!

بۆ سازدانى كەژاۋەۋ خەنەبەندان

بىۋون بەۋىردى سەر زمان..،

ھىۋايەك بوو، ھىۋاى دەپژان..،

بۆ ئاۋىتە بوونى رۆح و ھەناسەكانمان..!

بەلقىس..!

ئالۋگۆرى نەرمە قاقاۋ پىكەنن،

ھىماى تازەگەرى بوون بۆ ژىن..،

چاۋانىشمان فەزايەكى سامائى شىن شىن..،

تتۆك، تتۆك..!

لىى دەبارى عىشق و ئەۋىن..،

بى مروتى مەنۋىنە؟

ئەم قەسىدەيەم بەنايەتى بچۈنە...

ئەسەر رەفەيەيەكى لىۋەكانت، ئەپەرۋىيەكى سەۋز سەۋزى بنائىنە..،

كازىۋان بەرۋندكى ھەرفەكانى دەست نويژ بگرە...!

دەمەدەمى دوعاۋنزا..

مرۋارى ئاھو ھەسرەتەكانى، ئەسەر ئەپى دەستەكانت بەرز بەرز پاگرە..!

ئەۋجا، ھىدى، ھىدى، بەكاۋە خۆ، بەتەجۋىدەۋە، بىخۋىنەۋە*...!!!

تەجۋىد: ئەۋ ئاۋازەيە كەقورئانى پىن دەخۋىنرەت.

ھىجرەت

خۇ من ھىشتا...
لەژىر كە پرى مېۋەكەتا...!
ھەنەزنام بەفېنكايى سېبەرىكتا..
ئىۋى بەرسىلەيەكتەم نەگەست...
بۇ نەتېردەم لەگەل خۇتا...؟
چۈن دلت ھات جېم بېلى بەتەنيا...!!

ھاۋار.ھاۋار....!!!
ئەى تۆ نەبوۋى بانگى عىشقت بەگۈيما دا...؟
رۈۈ لەكۈى كەم...،
زام نەما تەيى نەكەم..!
ئازار نەما دىدەنى نەكەم..،
گۈرەپانى جەنگ نەما رۈۋى تى نەكەم..!
ھىچ سەنگەرىك نەيگىرتمە خۇى...،
دەلىن لاچۇ..
تۆ عاشقىكى سەرەخۇرەو سەرەرۋى...،
سۇفەيەكى گۈرۈزۈ گۈرۋى..،
ھەتا ماۋى رەنج بەفېرۋى....
كەى تۆ دىۋانەى،كۆرى دۈزەخى عىشقى ئەمۈۋى....؟

بەلقىسى بوۋى..
ژىرانە بۆنم ئەكردى..،
سەلارنە بۆنت ئەكردم..
سەنگىنەنە ئەمدوانىت،
لاسارنە ئەتدوانم
ئى مخابىن،
گرمەى ھەۋرى لىۋەكانت...،
ئەسەرخۇتر..
ئەيەكتىرى ئەترازان،
ھەرچى بەيىۋى،باغى ناخ و دل و دەروونە،ھەلىپروكان...!!!

19/8/2007

مەگەر ھەر ھەناسە، بەبى دەنگى بىكەم بەنامە...،
 بۇ ھجرەتى تۆۋى نىشتىمان و ئەو نىشتىمانە...!

 ئاي كەسەختە...،
 پىرسىيار نەجوۋىت...!
 لەگەرودا نەيتاسىتى و عاشقانى دەرى نەبرىت...
 ئاي كەسەختە...،
 رەنجى عىشق...
 ئەسەر كۆلى ئەسپىكى شىت...،
 ھەنگاۋ بىنى و نەيلاۋىنىت...!
 ئاي كەسەختە...،
 پى نەزانىت...
 كەچاۋەكانىم لىكەتن...،
 كەپرژانگەكانىم دەسرازەتن...،
 ھەناسەكانىشەم پارژەنىنى عىشقەكەتن
 برۆكانىشەم پەروانەكەى فرۆكەكەى دەستەكانى مناليتن...،

سەر ھەنگرە...!
 كەس پىت نالى بۇ كۆى ئەۋۋى ياخود نارۋى...!

 لىت دەگەرېم...،
 شكۇفەى نىگام ئاۋەلايەو، چاۋەرېم...،
 ھوزارىكى خۆش رەۋانى دەم سەرەرېم...!
 بى پەرۋام و، بەرەو پروت دېم...!
 تاكو پىتر پىت، لەنەغمەى ئۆرگانىزىمى گىرانت ھەردوو گۆنم...!

 ئاخىر خۇ من،
 ھەۋرىكى گىرىنۋىكى وورىكى بى ئاسمان و بى جىگەو پىم
 بۇ ئەم ھىجرەتە ناشېم...
 خۇ دلى عاشق نەما لەبۇى نەدوۋىم...!!

 واۋەيلا...،
 كەژۇكىۋى غورىبەت گىرتۈمىيە خۇى...!
 دىنام...،
 مېرگوزارو ئاگرىكى بى ئامانە...
 تىيادا...،
 چىنگم ئاكەۋى پەرەو خامە...!

لە جياتى خوا دلت له گهل

(خۆ، من هيشتا...)*

له ژير كه پرى ميوه كه تا..!

هه ئه زنام به هينكاى سبه ريكتا..

ليوى به رسيه يه كتم نه گه ست،

بو نه تيردم له گهل خوتا...؟

چون دلت هات جيم بهيللى به ته نيا...؟!)*

خۆ، من، نه مروش و هكو دوينى..!

نه وهى هيوای هيواكهم بوو نه هاته دى

به لام پيرى

پيريهك بوو،

هيشتا قرتى بو به ختى خوت تيا رهش نه كرابوو

هيشتا،

شانهى دركاويت

له بن، ناوينه شكاوهكهى بهر ده رگاكت، بو داهيتانى دانه نابوو

پيريهك بوو

كه، تانيستاش لات ناستايه

بوى رۆح و هه ناسه كه م،

به بوى رۆح و هه ناسه كه ت ناشايه

هه رده م، له لات

بوى بارانى پاش وهشته، ناوازی تارو نايه

پيريهك بوو

بوى نه رمه ئاره قهى بن هه نگل و لامل و گه ردنت

هه ناسه مه سته كانى مه ستر كرد

رۆحى گر تيبه ريووم

له جزوور،

بوى بادهى جهسته و بسكه خه نه تيكى جارانت

بوى، هيج عه تره باده يه كى ترى نه ده كرد

پيريهك بوو

دله له سه ر پشت راكشاوه سپيكه ت

هينده جوان بوو

بو حه وانه وهى

كو رپه ي عيشقى كو چه ريم

پارا وه ترين ره شمال بوو

پيريهك بوو

پنجه فه كه م، تيايدا، جۆلانه بوو

به قوزاخه ي ووشه به ووشه ي شيعر را خرابوو

پيريهك بوو

ره شماله كه م

هينده توندو تۆل بوو

دار نيرگه كانى*

به كو پله كانى

شيعرى قه ده رى عيشق را گيرابوو*

پيريهك بوو

جۆلانه كه م

ھىندە پاراۋە بوو
 كاكۆلى كۆرپەى عىشقەم
 لەكوژەكەو مووروى شىن زياتر،
 ھىچ چاۋەزارىكى تىرى پىيا ھەنەواسرا بوو
 روخسارىشم..،
 بە پۇپەشمىنىكى پەمەيى دا پۇشرا بوو
 دەستى راژەنىنى پىر مېھرىشت،
 گەرووى ھوزارىك بوو
 ھۆرەى عىشقى
 لەبن قەدىپالى رۇحما ئەچرى
 نەغمەو، نۆتەكانى گەرووت
 گەمە، گەمى، دوو كۆتۈرى عاشق بوون
 سەر بانىژەى جۇلانەكەمى خرۇشان بوو
 ھىۋىرىش...،
 دەستەكانتى كىش كىر دېو
 لە، ئاسمانى ھەردەم پەمەيىما
 جگە لە لىۋە ووركنەكانى خۇم
 ئەستىرە ووركنەكانىشى
 لەسەر سىنەت خەوان بوو

خەجالەت بېت
 خۇ، رووى تىرى پەشكەم رەش نەكردو
 لە خوت شىرىنتر ھىشتومەتەو
 دەسا...،

يەكە، لەتوولە رىگاكانى رەزەكانتەم بۇ بەرىن كە
 پەيىمى كۆلە بەرسىلەيەكى عاشقەم پى يە
 تاۋەكو بىچىك، بىچىك
 بىچىم بەگۈى ھىشۇكانتا

 خەجالەت بېت..
 لەژىر ساباتىكى دوورە پەرىز نەمناشتوويت...
 ھايت لەژىر كە پرە مېۋەكەى ھەوشە رەق و تەقەكەى منالىما
 لەگەل، يەكە يەكەى لىدانەكانى دىما ئەژىت و دىيت و ئەجىت
 گاهى پى ئەكەنىت و
 گاهى ئەگىت و
 گاهى توورە ئەبىت و
 گاهى دىيت بەگۇما
 ئىدى، چما، بارگەو بنەى ھىجرانت لەكۆل نا...؟
 دەسا برۆ...،
 لەجىياتى خوا دىمت لەگەل
 چونكە دىم كۆرپەيەكەو ھەموو ساتى رايىنەژەنىت
 مەھالەشە دىل بىنژىرىت و تۈى تىانەبىت

* ھەمان كۆپلەى شىعرى (ھىجرەت) .
 * قەدەرى عىشق: شىعرىكى بلاۋ كراۋەى خۇمە.
 * دار نىرگە: ئەو دارانەيە كە دەخىرەتە بىن دەۋار يان رەشمان.

بەيبوونەوان

كەھاتمەوہ ...

لەگەل رابوردودا ئاشتەم كەوہ

لەگەل داھاتودا بمتۆرننە

لەگەل ئايندەدا بمنيژە

جى پىي ئەستىرەيەكم نيشاندە، ئەناسمانا غەريب نەبيت

تريفەي مانگم بۆ بکە، بە نۆتەي مۇسقىي شيعرىك

چرىكەي گەروى خامەشم بۆ بکە بەئاوازىك

ھەرگىزاو ھەرگىز رىگر نەبيت..

ئەگەر ھاتوو كەزىيەي بەلقىس بەرۇخسارما پەخشاكەم

ئەگەر ھاتوو خەنەي خوئىنى بەرۇخداكەم

دەستم دامىنت..

كەھاتمەوہ...

چىدى نەھىلىت

بىمە ئەو دەريايەي...

كە تيشكى رۆژ بەجى رۇخسەت، دەمكا بەھەورو خۆشم نەزانم، بەسەر چىدا

ئەمپىرژىنى،

بۆ چ مەينەتيەكم ھەلدەگرى و بەسەر شان و مى چ درەختىكى پايزا

ئەمبارژىنى...

بەلقىس

بەگفتت ناكەم

لەياد خۆمت دەرناكەم

ئى، ئەمەودوا

نەكەي بىكەي بى نەوا

درۆيەكم لەگەل بکە، بىرات پى بکەم

پاستىيەكم پى مەيژە بىرات پى نەكەم

دەنا تاوتىكى تر لەگەل ملوانكە شىنەكەت دەچمە كۆلان

پەرە بەپەرەي شيعرەكانم بە گۆلەبەرۆژە فرۆشيك ئەبەخشم

ئەوہى كۆل بەناخىشم ئەدا چىدى ناينوسم

ھەموو سەھەرى

تاسەھەرى دادى

لەگەل پىكى مەيا ھەرف ھەرف دەينۆشم

بەئكو بەئاگا بىمەوہو، شان و مى ھەناسە پايبىزىكانى پى داپۆشم

بەلقىس

بەگفتت ناكەم

مى وەكو تۆ (ھەمىشە سلاوى) وشكت لىناكەم

ھەردەم

بەيبوونەوانى بەيبوونەكانتم

ھىند نىزىكى ناگەمە لات

ھىندەش دوورى مى ھام لەلات

دواییښ شاعر

(۱) نه زاری (....)

شهوانه،

تا، سایه‌ی، که نار، تاریک و ږوونی کازيوی عه شقت...

له بری، شوو شیهه ک مهی..!

شوو شیهه ک، گولاوی گوته به ییوونم نه نوشی،

گوته به تقیسم نه کرد به کلو سهوئی پیکه که م و که ف و کوئی سینه و دتم

پې نه پوښی..

نه و ده مانه ش،

ترپه‌ی دل و، هه ست و نه ست و خه یال..

ناخیان پر نه کرد، نه نه شنه و جوش و خروش و جورعه‌ی نه بادو که نه قان

عه یارانه..

به که زیه‌ی ناوسکاوی تازه په شه وه..

به پوځ ناوونگی، به ژن و بالای پیکه که ما، ریت نه کردو، پیلوه کانت نه کرد

به شانه

نهرم نهرم ..

به نه سپایی..

سوله کانی پیت، نه خسته بن هه نگل و ده چوینه بهر هه یوانی گوته

به تقیسیکم،

بیلبله‌ی په پوله یه کی به ریت نه کرد به ناوینه و..

به نازو عیشوه و نه چه ولاره وه،

که زیه ت پې دانه هیناو له مکیا چه خوا کرده که ت نه روانی..

نه و جـــــا...،

په نه چه یه کت کوو نه کردو ده رگای نه ندیشه‌ی خه و و خه یانت نه کوتی..

به که رویه کی لاساره وه..،

پیت نه ووتم..!

نهرم گیان..

نه‌ی شوره سوار خه و و خه یال و ژیان..

گوی رادیرو،

له نزیکه وه هاتووم..

کیشودری چه ندین عیشقی دوورم گر تې به رداوه و دووی گیره‌نی عیشقی هات

ونه هاتت که ووتوم..

پیت نه ووتم..،

هاتووم..،

له سایه‌ی نیقاعی ترپه‌ی دل و نورکسترای هه ناسه یه کتا..،

به کاوه خو،

به کامی دل،

باسی عیشقت بو بکه م..،

پیت نه ووتم..،

نهرم گیان..،

نهم جاره یان..!

خەنەى خوڭىنت،

چەشنى گولاي گولە بەيپوون...

رۇنەكەيتە گولايپۇرۇنى جەستەمەو... گەرەكمە...!

بەدەستى خۇم، بەسەر جەستەما بېرېژم،

پىت ئەووتەم...

ھاتووم تىم بېروانىت..

كەچۇن مانگم وەك ماكسىيەكى يەمەيى بۇكرەيتە بەرو

ئەستېرەم كىرە بەقەدەلەي بان سەرم..

ھاتووم. ئەپىكەكەتا بىتۈنەمەو

ھەناسەو رۇچم ئاويتەى ھەناسەو رۇحت كەم ...

ھاتووم، ھەرچى عىشقى مەست و تەزىوى ئەوەو دەمە...

دايانمايم ئەبەر خۇما...

ھاتووم، بلىسەو مەشخەلى بان لەپى دەستى ئەم عىشقى...

كەلەبەرە نوتەكو تارىكەكانى ئىو دىت ئاوەدان و رۇشنىكا

ھاتووم، بىكەمە قىبەلەو دىم بىكەم بەبەرمانىك و رايىخەم ئەبن پىتتا

ھاتووم پىكەو دەستىنۇر بەو نامانە بگىرەن.

كە ئەسايەى فرمىسكەكانمانا ئەخوسان و ئەدل و دەروونى وئرانەى خۇمانا

ھەئمان ئەگنۇفەن ..

نەرمە گيان،

لەنرىكەو ھاتووم ..

ھاتووم، ھاتووم...!

شيعرى (خواقەزاو گيانەكەم) (بۇ تۇش) بىكەم بەھىماو سونبلى داھاتووم....

(۲) لەزارى (....)

جوامىرى ئەز..

ئەى سوارچاكى مەيدانى جىرىت بازى چەلەنگ و نەبەز

ھاتووم ھەرچى لاوك و جەيرانى عىشق ھەيە بۇ تۇى بچىم..

ھەرچى گولاي گولە بەلقىس ھەيە بەسەر رۇجى تۇيا بېرېژىم

پاشايى ئەز..

بەلەن ئەدەم...

ئەم عىشقىشەم جوداتر بىت،

نەيگۇرم و ئەبەدى بىت..!

دوورە پەرىزى ھەوەس بازى بىت،

بەلەن ئەدەم...

ھەردەم،

لەفەزى ئەندىشەو خەون و خەيالىتتا

وەك ئەستېرەيەكى عارى، عارى..،

بەبى عارى..،

لەئاسمانەكەتا بىم و بچىم..

ھەرچى پەلە ھەور ھەيە رايىپىرم

لەبرى باران...

نەمە گولاي گولە بەلقىس بەسەرەرتا ببارىن

ھاتووم بەبى دەفى دەرويش زىكرو تەھىلەت بۇ بىكەم....

ئەو زىكرو تەھىلەيەى،

كەبەگەورەيى بۇتە نوڭى بەيانىانت و لەمىژە خاويارم بۇتى بىكەم....

دوا هەناسە شپرزەکانی ۲۰۰۷

۱. پێم پێ مەدە.

ئەگەر هاتوو...

قەڵەمەکەم نازاد نەبوو..!

ئەگەر هەزرو هەلسوکەوت و تێروانینما راستگو نەبوو..

پێم پێ مەدە،

هەرچی جەرفی ووتارو قەسیدەمە،

بیکە بە تیر...

بەبێ کەوان..!

بیهاویژە بەرەو سنگم..!

ئێ، ناگاداری دۆت بە..؟

هێشتا تێیدام..!!

چونکە...

لەنیووە وەرزیکیدا جەوت کاژێ عێشقم تیا فرێدان.

۲. تۆویی سیوی لێوێکان

خاکی بەسەر..!

دەهری عێشقیکت،

بەپژانی شەکرە سیوی لێوێکان بەرد بەهەدەر..

خاکی بەسەر..!

هێند مۆتالای دەستوری یاسای عێشقم کرد،

بەندیکم تیا بەدی نەکرد...

ئۆهەنگم کاتەوهو، لەبەردەم (ئیفرویدی) سا،*، ئێ خوش بوونم ڕاگەییتم،

باوان شێواو،

بروا ناکەم،

تیغی زوێانی کوولت،

لە گەڵ هەوری چڕی ناسمانی لێوێکانی بێ سەمەرت،

بۆ لۆژیکی گوشتارو ساباتی هیچ خۆرەتاوی عێشقیکت بێ...

ئەو تۆوێ سیوانە لێوێکان وەشاندنی بەبێ رێنۆین،

لە نیو باغیی، بەر پەنجەرە تەماوی دێما، بوون بەشەت و بوون بەهەوین

بەرۆندکی چاوانی حەقیقەتی عێشقی نەبێت، بەهیچ رۆندکی ناو نادری...

زامەکانیان..

بەهیچ (هەتوان) عێشقیکت ساریژ ناکرێن..

جا، ئێم گەڕی،

با سەرقاڵی هۆنییەوهی ئەم شیعەرە بێ...

نەبا، بەبێ سەمەر و سەفاکانی تۆ..!!

دوووا خوازی،

لە تۆوێ سیوێکانی هەگبە (ئەب) و دوا هەناسە شپرزەکانی ۲۰۰۷ بکەم،

نە با بەبێ تۆ..!!

پیرۆزبایی ئە سەوداسەرانی قەڵەتتایی ۲۰۰۸ بکەم!!!

۳. ئى لەمەو دوا.

ئەي سۆيىشكە دەستەمۇكەي دامىنى پاژنەي عىشق و دامىنى ژىن...!
ئەي سۆيىشكە دەستەمۇ خزاوئەكەي نىيۇ تۆرى شېرزەيى راوچىيانى بەنيو
ئەوين...

پىش تۈانەوئەي گەردىلە شەكرەكانى نىيۇ ئاوى كانى لىخنت...

چوار وەرزی رەنگاو رەنگ،

لەدووتويى ھەناسەي گەروپەكا بوويت..!

شيعريكى جريوه زولالى (جاويدان) بوويت..،

لەدوو تويى دوو پەنچەدا..،

خامەيەكى بەبېشت و زرينگ ناو بوويت..،

لى، لەمەودوا،

لەدوو تويى دىيكا

سۆيىشكەيەكى سەرەرۆيت..!!

لەسەر زارېش،

گەروپەكى بى ھەناسەي خۇ بەخۆيت...!!!

۴. مخاين.

جا، من چى بکەم...!

خۇ من جارى...

لەشيعرەكەي فەلەنتايىنى ۲۰۰۷ نەبوومەتەو..

ژ بەر ھەندى چۆن بتوانم...؟!

پاش، کردنى گەرميانى دل بە كوستان...

71

شيعريكى نويت بۇ ۲۰۰۸ بۇ بھۆنمەو..

بە ئىن ئەدەم،

شيعرەكەي فەلەنتايىنى ۲۰۰۹ م...!

شياوت بيت..!

شايسەي تۆي پاژنەي ژىن و مەھزەلەي شەھامەتت بيت

وينەو خەيال و ھۆرمۇنى مۇسقىاكەي ھاوشانى رەوتى چەوتت بيت..،

زريانى خەمىش ويىل نەكەم،

نەگەر ھاتوو..

دەرگاي سروەي خەمەم بکووتيت..!

۵. لەحناتقا.

دلم كانگاي بەھەشتىك بوو..،

لەحناتقا..،

ھەرچى خۆرى تيدا بوو..،

بەھەشت دەرى كردن..!

چونكە تامى ماچى لىيۈ تەنكەكەت،

چونكە ئاشنابوونم، بەلىوانى، گۆزەي ھىلالى جەستەكەت،

ببوون....

بەجۈگەلەي..،

شەرابونطەھوراكەم..!

لەدۆزەخى ئەم ژىنەدا..!!

ببوون بەياغى ئىرەم و،

ببوون بە كونجى مەي زەدەكەم..،

72

۶. وەردىيان.*

(وەردىيان) ئ بوويت..!
كېلى قىلى كۆت و زنجىرو پىۋەندىم بوويت..!
ھەناسەى ئازادىي، ئەم تەمەنەم بوويت..
خەرامانى مىرگ و نېرگەزەچارو گزنگى خۆرەتاوم بوويت..
پەلگە زېرىنەى،
دەم ئىۋارانى بەھارى، دىكى لە باى كۆرپە پەپولە ناسكتىر بوويت..
بەزمانى مەنەيش،
پرچى ئايشى و فاتمە بوويت..

۷. خورپە.

درۆ ئەكەم ..
ئەگەر بلىم يادت ناكەم..
جار ناجارى،
لەزىنەما دىيت و دەچىت
بەداۋىكى ئەندىشەما ھەندەزىت
نەك ئەو ھەنزانەى جاران..
نەك ئەو يادەى،
كە، خورپەى سلاۋە كىۋوپرەكەت عەرشى ئىمپراتورى دىمى ھەژان..!

۸. ژىۋان نىم.

ژىۋان نىم،
ئەگەر دەھرىك رووبارى رۆخت ئاۋىتەى چەمى رۆحم بويتت..!!
ژىۋانىش نىم..
ئەگەر چەند كازىرىك..
دلىم ھاۋدەمى،
ھاژەى شەپۇل و
نەرمە گىرمانى ئۆرجانىزمى، سەر پىنخەفى لەياد چووت يىت..!
ژىۋانىش نىم..
رووبارى رۆخت پى سپاردىم،
ژىۋانىش نىم..
چەمى رۆحم بەدەرياي رۆخت سپاردىت.

۹. مەن ۋەكو تۆ.

مەن ۋەكو تۆ، ھەرگىزاۋ ھەرگىز، نەباتى تال
ناكەمە دىارى ھەلەنتايىن و سەرى سال
تا، ئەو رۆژەى ھەنا ئەبىت،
خۇرى ۋەفا ئەبارىنى بەسەر (گلگۆ) تا رۆژى عىشقم
رۆشنايى شەۋانى سەر گلگۆتە مانگى ئاسمانى ھەردەم شىنم

دوعاخوازی له تۆوه سیوهکانی زارت و دوا هه ناسه شیرزهکانی ۲۰۰۷ بکهه...،
 نهبا بهی تۆ به خیرهاتنی هه له نتاینی ۲۰۰۸ بکهه...!!
 نهبا بهی تۆ دوعاخوازی له دوایین شیعرم بکهه.

* ئیفرۆدیت: خواوهندی خوشهویستی.
 * ههتوان: مهرههه.
 * لهب: لێو
 * جاویدان: نههر، زیندوو.
 * وهردیان: رهقیبی زیندان، پاسهوان.
 * گلکۆ: گۆر.

ههر وهک جاران،
 (چهنده دووربیت من له لاتم
 که پری میوی بهرسيله و تریتم)
 زیرانی تووشی ووردترین و که لترین خه متم...،
 پیندهشتی بهرینی وهرزهکانتهم...!!
 شنه و سروهو که رویشکهی، گۆنه گه نهی دهم نزارتم...،

۱۰. لهم دۆخه دا.

ئه ی سوێسکه شیرزه که ی دامینی دامین و دامینی پاژنه ی ژین...،
 لهم دۆخه دا،
 له حه نای راستگویی ئهم شیعره دا،
 کاممان سه ره نهوین...!
 کاممان بهرین...،
 کاممان، شه رمنده ی باران و ته ره وه پرۆشه ی به فرین
 کاممان هه ئوه دا ی شیرزه یی ئاره زومه ندانی،
 تۆری راوچیانی به نیو ئه وینیین،
 کاممان رووره شی (ئیفرۆدیت) ین
 کاممان رووزه ردی هه له نتایینیین،
 جا، لێم گه ری...!!
 با، سه رقائی هۆینه وه ی ئهم شیعه به...،
 نهبا بهی سه مه رو سه هاکانی تۆ،

تووخنى ئازارەكانم مەكەوۈ

بەئاسانى ژيانمەت زەوت كىردۇ، زۆر بە قورسى ئەمدەيتەوۈ

چونكى يېش تۆ...!

مەرگ زۆر جار،

دەرگای كوتام و بەگژىدا چوومەوۈ

كە، تۆ ھاتىت ،بەھار نەبوو

رەگە ووشك ھەلاتۆكانى تەمەن، وورده وورده ژيانەوۈ

بى دەريەستانە

لەناخيانا، پاكشايت و سەوز، سەوز بوونەوۈ

كە، تۆ ھاتىت

پەردى گۆلە بەلقىسىكم

کرد...

بە باوۋەشنى ھەناسەكەم

لە پەرستگای دەرۋىشا

رۆژ نەبوو خواوۋەندىكى نوۋ بەئىۋى تۆۋە درووست نەكەم

ئىستاش راھىبىكىت

منىش خواوۋەند

ئەو كىفرانەى شەۋى يەئىدات

رامنەسپىرى..،

دەمامكى پووخسارو گوشتارت دامائىم

لەبەردەمى ھەموو (كاهىن) يىكا كەسايەتيت بناسىتىم

چەم ناۋى ئىت

يان، لە ئازارەكانم گەرئ

يان، لە دەۋرىيان گەرئ

دەستىش وەرەمدە لەخەوم

خەوۈ بەھارىنەيەك

وۈك ملوانكەيەكى پەمەيى، بەگەردن و بەرۋكى چاۋەكانما ھەتۋاسە

تا، پىلۋەكانم

تەنھا شەۋىك

بە بى بادە،

دەست بىكەنە مى يەكتر

بەم ئەزمۈۋى تەمەنەوۈ

بەم ھەموو ئاتۈگۈرى عىشقەوۈ

بۆ، خۆت كال فام ئەكەيتەوۈ..؟

بەئارامى ئەگەل ئازارەكانما بدوۋ

چى دى، لەپى دەستە مەستەكانت

بەسەر ھزرى ھەمىشە مەستما مەھىنە

يان، لەئازارەكانم گەرئ

يان، لەدەۋرىيان گەرئ

ئازارەكانم، بەئەمەكن

چ، جای ئیستا
بەمنائی و بەهەرزەیش هەر پیرۆز بوون

واز، ئە نازارەکانم بەینە
توخنـیان مەکەوه
نازارەکانم بە، وبقارن
لە نـیو نامیزیکی
چوون والای تـویـسا بۆ هەموو کەس
نۆهەنگ نابنەوهو نۆقرە ناگرن

واز لە نازارەکانم بەینە
نەبا قەدەر بیت و
بەدیدارمت شاد کاتەوه
نەبا...

بەستەئەکی شەرمەزاریت
زمانت لەگۆ بخات و پاساوێکی لەخۆت سـرـرـتـر یـنـیتـهـوه
نەبا...

حیکایەتی ئەمەک و وەفای هەیبەتی عیشق
لەبن ویزگە ی گەلاریزانی تەمەنا بگێریتەوه
نەبا، جاریکی تر..!

دوو کووپ قەوێ تال و شیرین
لەقەوێخانەکە ی سەر ڕینگاکەت بخۆینەوه

واز لە نازارەکانم بەینە
چیدی پـی مەنـی بەسـیـبـهـرەکانیا

سـیـبـهـرەکە ی
خۆشی ویستیت، هیندە ی شەنگییت
بەلام چی بکات پـیـی نەزانیت
کە، تەنها...

لای خۆت راهیبیکی بە هەیبەتیت

ئیدی بەسە، ئە نازارەکانم مەروانە
مەیانـدوینە
توخنیان مەکەوه

نازارەکانم لەگروگان کەوتون و پـیـیان گرتـوه

ئەو دەمانە ی دارە دارەت بۆ ئەکردن

رەورەوهکەیت شـکــاـن

توونی دئمت پـی داگیرسان

٠٨/٤/٢٥

وهرچه رخان

چ، منال بين، چ، گه وره بين..!

ياده وهر يکان...

هيندهی سپينه و ره شينهی چاو ليمان دوورن

نه ميستاکه

چ، منال بم، چ، گه وره بم، ياخود پيرو پهککه و ته بم

ته وونی رۆژگار چۆن نه توانيت؟

نادگار هکانی ته مهن راسپيريت

دار تووه کهی نيو حه وشه رهق و ته قه کهی مناليم..

نه نه نديشهی په رته وازهی حه سرت کيشما وهدر بينيت

ياخود، ته وونی رۆژگار چۆن نه توانيت...؟

لقه چره گه يوه کانی

له باوهشی نه م عومرهما نه ته کينيت

نهی چ زه مهن و رۆژگار...؟

له حه نای نه م ته و نانه

به ره بته

تاکو، نه هيليت

ناهو، نزولهو، هه ناسه،

بکه م به په رۆژنيکی بن په يکول بۆ نه م خواسته

ياخود، گه ردوون

چۆن نه توانيت

سهره تاتکي نه ستيره کانم له ياد به رته وه

که چۆن به دهم و نه وزه وه

نيگا کانيان

ئاويتتهی تيشکی

گلۆپه کانی شه قام و کۆلانه کانی سلیمانی نه کردو بزهی چاويان دههاتی

له تير وانيی رهوتيشم زياتر،

نه يان نه روانيه هيچ رهوتی

که چۆن، به و ميرد منداليه

کفنی زيندويتيم*

توورده که يه کی خامی سپيه

شه قناو، شه قناویش

به ره و فرنی سه مونخانه کهی نه م ديوو ده رگای سينه ماي سيروان شه وگار

نه کووتم*

پيش سفتاحيش

له تريسه کی تيشکی گلۆپيک و پرشنگی نيگای نه ستيره يه ک

ههر، له بهر مرگه وتی کاک نه حمه يی شيخا

سفتاحم له تريسه و پرشنگی دهستی کريکاره کان نه کرد

هينده به تام سه موون وشه ره ته میوژيان نه نوشی

تاريکی له لايان چراخان بوو

شاه گه دا بوو ههر ناويشيان نه بيستبوو

بەداستان و چەپدا ئەيروانى
تاوھكو، تيرى چاۋەكانى
لە كەوانى مېرد مندائىما بەاوى

بى بېست بووم
پايزە ئەستېرە
خواستى دلىي بەسەردا ئەسەپانم
كە، مەرەخەسېشى ئەكردم
لەشەرمانا
ھەر وەكو ئەسپىكى رەسەن سەرسەم ئەدا
بى باكانەش...
پەنجەى دۇشاومرەى ئەكرد بەقامچى و لىي رانەووشانم
ناخ و دەرونى مېرد مندائىي ئەتەزانم
پىي ئەووتەم
نەخەلەتتى
ئەم بېنەو بەرەيەى كەرويدا ئەلاى ھىچ كەس بېدركىنى
دەنا سبەى بەيانى
سفتاح لەدەستى مەرگ ئەيىنى
ئىدى، منىش...
گەرۇوم، دەبوو بەدەرەياچەى قوتپە قوتپى گريان
بۇ سۇراخى ژېربوونەو
دەمروانىيە ئاسمان

پاشان، بەدەنگىكى ناقتۇلا
بەرتېرەوى كۆلانە تەنگو خۇلاوييە بارىكەكانى كانىسكانا
بەرەو كۆلانە قىرتاۋو فراۋانەكانى عەقارى ئەكەوتەمە رى
پېر بەگەرۇو ئەمچران
كارەبايە سەموووون
چېنەكەم
پېش داچلەكىنى دلى ئەستېرەكان
رۇخى گولنارى
گولە ھىرۇو لاۋلاۋە راكشاۋەكانى سەر دىۋارەكانى دانەچلەكان
چېنەكەم
عەرشى خەوى بەيانىيانى زۆر خەوتوانى ئەھەژان
ئەۋەى لىي دەكرېم دەيكېرى
ئەۋەى توۋرەش دەبوو، بەتوۋرەيى دەخەوتەو
لى...
دەرگا پەمەيىيەكەى لاسىلەى كۆلانى ئەۋدىوو
بەزمان و، ۋەسفى ئىستام،
پايزە ئەستېرەيەك ئەيترازان
تىشكى زېركەقتى گلۇپى سەر دىۋارى بەر مائەكەى
لەچاۋەكانىيا، بېوون بەتېر
ۋەك راۋكەرى، عەودائى نېچېرى بى

ئاوازى تىرىقەى پىنگەنىنى ئەوسام
 بەگريانى بى سەمەرى ئىستام بچونىت
 يان كى ئەتوانىت؟
 نەھىلىت...
 راستگويىم...
 ئەدىرە شىعەرىكا...
 بەدئوپە ئەسرىنىكى پاراۋ نەچونىت
 يان كى ئەتوانىت؟
 بۇزۇۋ جارس كىردن و نزاۋ سنگ كوتانى دراوسىكانىم ئەياد بەرىتتەۋە
 ئەگەل بىنىنى ھەر دار توۋىيەكىش
 چ، زې بىت يان بەسەمەر
 سنگ كوتان و نزاكانىيان
 بەھەمان ئاوازى سەداۋە،
 ئەگوپكانما نەزىنگىتتەۋەۋە نەيلىمەۋە

— ھەتيۋە سەرەخۆرەكەى (ئامەى سەمەن) رەببى خىر ئەخۇت نەيىنى *

مەزمەئىل و نايىنابى
 توۋللەل عومر دىل سافى بەشت بىت و ھەمىشە ھەئخە ئەتاۋى

نزاۋ پىشېينى دراوسىكانىمان
 بوۋ بە كاللاۋ، بەبەژنى تەمەنا بىرا
 ئى، جارى...

مەزمەئىلى توخنى چاۋەكانىم ئەكەۋتوۋە
 نەبا، يادەۋەرىكانى منائى و ھەرزەبى و ئىستا، ئەتارىكىدا بۇ ئىستا
 بگىرەمەۋە
 ئى...
 بى گەردىي و پاكرى دىل
 مەحائە دەست ئەبەرۈكم ھەئگرىت
 ئەبەر ھىندى
 يەۋھۆيەۋە...
 دەيان جارى تىرىش ۋەك ئەسپىكى رەسەن سەرسەم ئەدەم و نزام ئى ئەكرىت
 بىرا، عىشق...
 گەمەى بەپاكرى نەكرىايە
 كفى بىۋادەى
 بەبالا خۇۋلەكەى دىلما نەبىرايە
 بىرا...
 كاژىرى زەمەن و مېژوۋ ئەھەناى ژىنا روۋى خۇيان پەشكرىايە
 سوتانى دۈزەخى ئىستام نەچىژايە
 ئەۋى دىتم نەمدىتايە
 ئەستىرە شۇخ و شەنگەكەى(عەقارى) پىش
 ھاۋار ھاۋارى سەمۈنەكەى بەجەپەسەكەى سەگەكەى (بافىلۇف) نەزانيايە *

هدیه

نُیستا چی بکھم..؟

پیکي بادهي پيکه‌نين و تريقه،

له تووه شیرینه‌که‌ی حه‌وشه رِه‌ق و ته‌قه‌که‌ی منالیم به‌م پیریه چوَن

نۆشكەم

دەنگە توویەکی کالیش چۆن بکەم، بەمەزە زەرەخەنەکەم

یہ کی تہ مووی ۱۹۵۷ ی سہ پینراویش

لہ فہرہ نگہ دنیای بی دادیا چوں فہراموش کہم

دوا هه ناسهش به پۆزی له دایک بوون چۆن فه راههم کهم

❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

***کفنی سپی: توورده‌ک‌هی سپی سه‌مون فروشتن.**

※تاسەرەتاي سائى ھەشتاكانىش نەو سەمونخانەيە مابوو(سەمونى ئۆتۆماتىكى سىروان).

***وهذهنى: هه‌توانیكه بو نهرم كردنى ییست.**

پرم نه کرد: په لامارم نه دا.

***نامہی سہ مہن: دایکمہ.**

*بافلوف: زانای روسی، خاوه‌نی (نظریه الانعکاس الشرطی)

٢٠٠٨/٧/٢٠

عیشقیکی نوئی

سبہی گوئہ کہم.

به بی باخهوان،

دیتہ باخہ کہم۔

لَهُ بِهِرِ يَنْبِذَا،

فهرشیی سووره هه ناسه کهم،

نیگاو ییشوازی چاوه‌کانیشم،

دهكم،

به مارشی عیشقه که م

رۆحیشم دەكەم..،

بەمۆمىك و ئەى دەمە دەست يەيولەكەم..

تاوه‌کو رۆشنتریی هه‌نگاوو ریکردنی عیشه نوێکه‌م

برزانگه کانشم دهکده

به، دهیه‌ها شمشیری نه‌رمی چوون بایی په‌روانه‌که‌م

نەيدەمە دەست شمشیرەوانى دوو برۆكەم

نہیدہمہ دست تریہی دلم

نہیدہمہ دست ہناسہ کہم

بۆنى ھەناسەكانتم ھەر لاماوھ

(۱)

دوور، ئەنئىستا،
گۆلە بەلقىسى باخچەى عەرشم بوويت..
بەيانىان،
دواى ھەنگۆفېنى چاۋەكانت،
پەپولەى رۆجەم بەيانى باشى ئى ئەكرىت.

(۲)

لەقوتابخانەيەكدام..
ئەو بەيانىيەى، مامۆستاي سروود،
مارشى عىشقم پىن دەخوئىنى،
مامۆستاي وانەى عىشق..
زمانى دەكات بەتىغ و..
دژى فرە ژنى دەناخفى..
ئى، بەئى
لەبىن ساباتى داکۆكى كردنېشەو،
بۇ فرە پىياۋى دەگەرى.

تا، ئەو ساتەى، گۆلەكەم

پاش سلاۋى كۆمارىى عىشق

لەسەر تەخت، دادەبەزىت و شەرم نەكەم

جگە لەچاۋە چوون تىرى رەشكەكانى، زيارەتى رەزى لىۋانىشى كەم

ھەموو ۱۴ ى رېبەندانىكىش پىرۋىزبايى، لەسەرچەم عەشقانى عەشق بکەم...،

۲۰۰۹/۲/۱۲

(۳)

لە پۆلنكدام،

ئەو كۆتېبەي،

لا پەرەكانى،

لە پەرەي ھەناسەيەو لە دىدى پە پۆلەو ئەيخوئەمەو...

لەوانەي ئايندەدا..

ئەيشارنەو..!

ئەو دەمەي مامۆستاش لەوانە ووتنەو ئەيئەو،

سەقى پۆلەكەم ئى ئەيئ بەئاسمان،

دەروونم ئەيئ بەھەورە تريسكە،

تەختە رەشەكەش..

ئەيئ بەتەختەي سېي..!

لەوانەي ئايندەدا..،

رەشپنەي چاوەكانى مامۆستا..!

ئەكەم بەتەباشير،

لەسەر تەختە سېيەكە ئەنوسم..!

+ پەشيمانم،

ئەو دەمانەي..،

شيعرم بۆ ئەنوسىيەت،

پەشيمانىشم،

ئەو دەمانەي،

پۆجەم كەردبوو، بەمەشخە ئى سەر لە پى دەستەكانت،

93

چونكە...

ئىرادەم ئەھەنگىنك بوو..!

لەوشكايى عىشقا داد پەوەر بوو..

(۴)

ھەرچى ھەورى گەردوون ھەيە،

لەسەر ووشكايى ھەق بېژىدا رېزىيان ئەكەم..

پە ئە، پە ئە،

ئىيان ئە پەرسە،

كامتان، تا، ئىستا؟

ئىوەكانى،

ئىوى نە بارانىكى تەر نەكردو؟

با، ئەگۆرەپانى ئەم عىشقەدا!

بىتە دەرى، راوئىرى كەم،

نەبا، جارىكى تر..،

ئاسمان،

لەخشتەي بىاو ھەئخە ئەتى..!

(۵)

سەرسامم!

ياخى و تووېرم..

لە، تۆ،

لەخۆم،

94

ئەو دۆپە بارانەي،
 كە پىيى ووتىم، بى خەم بىھ..
 بە ئىن بىت،
 كە ھاتمە خوار،
 دەستى ووشكىم،
 ھىچ دەستىكى تەر نەگوشىت
 تا...،
 پىكەوۋە ئەناسمان،
 شۇنىكى مەمانەتەر،
 دەكەين، بە جى ژوان،
 ياخى و توورەشم!
 ئەو ئەستىرەيەي،
 پىش درەوشان،
 كە پىيى ووتىم!
 دىنىيەبە..
 ناھىيەم دى ھىچ كەس ئەتۇ زىاتەر،
 شانازى بىكات بەردەنەقەمەو،
 ياخى و توورەشم!
 ئەو باۋەشەي،
 كە بوو، بە لانەو، قىرگەي غەشقىم!
 چۈنكە..
 جگە، ئەشكىست و تىكشكان،
 ھىچ شىتىكى تىرى لا جى نەھىشتم..

(۶)
 نامەكانتىم ھەر لاماو..،
 دىنىيەبە،
 بۆ، مەرگىشى ناخوئىنمەو..
 بۆنى ھەناسەكانىشتم ھەر لاماو..،
 دىنىيەبە..
 بەبۇنى ھىچ گوئىكى ناگۆرەمەو،
 ئى، پەشىمانم..
 ئەو نامانەي كە بۆم نوسىت و
 ئىشانى خۆم ئەيى،
 چۈنكە..
 وام ئەزانى،
 تەنھا بەمنت ووتىم..،
 ئەژيانى،
 تەنھا، دووشت، بەزۇر نىيە
 يەكەم، ھاۋرەيەتى!
 دووھەمىش، خۇشەۋىستى!

(۷)
 رۇژانىك..
 توئىنوتىت بەلىۋەكانم ئەشكا،
 ئىستاش بەخوئىنم..

(۸)

نمەكم كردويت..!

نمەكى،

(خوئ) و (نان) و (ئاو) .. نــــــــــــا ..

نمەكيشت كردوم..!

نمەكى،

(خوئ) و (نان) و (ئاو) .. نــــــــــــا ..

لەسەر ئەو سفرەيەش..!

هەناسە ئەما..!

ئالای سوور..!

بەعاشقان هەتتەکا..!

۲۰۰۹/۳/۲۱

مەرگت غەریبتری کردم

بۆ جاويدانى سەلاح محەمەدى ھاوړنم

کى، دەستەکانم، لە ئەژنۆکانم ئەکاتەوہ..؟

کى، سەرم لەناو کۆشما بەبیناییم ئەبەخشیتەوہ..؟

کى، ئەم فرمیسکە تازانەم لەنزیک مەزارەکەت ئەکات بەروویار..؟

بۆ ئاودانى، شیعەرە شۆرەبیەکی پرچ شۆرى تازە هەتچووی چاو بەخومار..!

ئاخ سەلاح،

نیتەر کى بەکى بلى ئەلوح و کى بەکى بلى خائوى من..؟

مەرگ سەبرى ئەبوو..،

نەى هیشت بیتەوہ لات..

هیندە ووتت سەفەر مەکە دلم ئەئیت ناتیینمەوہ..

تاسەفەرم کردو مەرگت نەى هیشت جارێکی تر بتیینمەوہ..

مەرگت نەى هیشت،

ئەو شیعەرە تازەییەى کە نەتەتوانی بینوسیت لەرووخسارتا بیخویتەوہ...

سەلاح،

ئەگەل ھەر تەپاۋ تىلىكى سەر پىخەفە ئەنازار ھە ئىشراۋەكەت...

ئەدەۋەت ئەگەپام و تۆش ئەتۈت خوا ئەكەت،

ئەمۈۋەت سەلاح زىاتەر غەرىبم ئەكەيت

ئەدۈۋەت ھەمۇمان غەرىبىن

ئى بەغەرىبى ئەدايك ئەبوۋىن

من، كىلەكەي ژوور سەرتم

يىدارم و چاۋ لىك نانېم

ئەگەل ھەر ئاخىكتا

فرمىسكەكانم ئەكەم بەھەتۈان و

نېۋچەۋان و سەر سىنگە شەفتار شەفتارەكەتى پى ئەشېلم

پاش ھېۋېر بوون و ئازار شىكىن

سەرم بەسەر شانتا لار ئەكەمەۋە

تۆش، ۋەك جاران شىعەكەي (مەلا ەلى) يىم بۆ بخوئىنەۋە.

۲۰۰۹/۴/۲۹

لا پەرە	بابەت
۵۴	هیجرەت
۵۷	ئەجیاتی خوا دلت ئەگەن
۶۱	بەییوونەوان
۶۳	دواین شیعر
۶۹	دوا ھەناسە شپرزەکانی ۲۰۰۷
۷۷	توخی نازارەکانم مەکەوہ
۸۱	وەرچەرخان
۹۰	عیشقیکی نوئ
۹۲	بۆنی ھەناسەکانتم ھەر لاماوہ
۹۸	مەرگت غەریبتری کردم

پیرست

لا پەرە	بابەت
۱	پەرۆش
۶	کریسمس و مەرگی نەوڕەسەکان
۸	فرمیسک و دروود
۹	پرسیار
۱۱	درکاندن
۱۴	دیدەنی و ئاکام
۱۶	تابلۆبئ ھاوتاکان
۱۹	فلاش بـاک
۲۰	رەھا
۲۲	غەزەل
۲۴	سەرگەردان
۲۵	دئوپە وەرپوہکانی فرمیسک و باران
۳۰	بن سیبەری پەئەی ناگریک
۳۴	عەترت بۆتکرووزی منہ
۳۸	ئەنقـال
۴۱	ناکاوہ شیعر
۴۴	ھەناسە ئە دۆزەخیکی فینکا
۴۵	وێلم مەکە
۴۸	قەدەری عیشق
۵۲	بە نقیس